

Preek over Jakobus 4:13-17

- Schildwolde, 9 september 2018
- Kees van Dusseldorp
- viering HA

Ps.121:1 (votum)

groet

Ps.121:4

wetslezing

Opw.462 Aan uw voeten Heer

gebed

lezen: Jakobus 4:13-17

Luk.12:13-21

preek: Jak.4:15 'Als God het wil'

Ps.25:2,6

HA-formulier 2 (NGK pag 693)

kindermoment met OpwKids 77: God kent jou vanaf het begin

gebed

Onze Vader (zingen: melodie Elly&Rikkert)

viering

Ps.33

gebed

doorgeefbijbels

collecte

Ld.473:1,2,3,4,5

zegen

Gemeente van Christus,

Plannen voor een nieuw seizoen. Wie heeft ze niet? Misschien ben je met een nieuwe opleiding begonnen, of ben je een jaar verder. Misschien ga je een buitenlandstage doen, of heb je het vaste voornemen om dit jaar actiever met je geloof bezig te gaan.

Niet voor iedereen is september een nieuw begin. Voor boeren komt juist het einde van het seizoen dichterbij. Nu blijkt hoeveel schade de droogte van de afgelopen maanden heeft gegeven. Voor bedrijven en kantoren loopt het boekjaar gewoon tot 31/12.

En toch is de start van het schooljaar voor iedereen een nieuw begin. Ook voor het kerkelijk leven, met alle vergaderingen, verenigingen en catechisaties. We hebben onze programma's en roosters. Onze plannen en afspraken. De vakantie is voorbij, we zijn weer volop aan de slag. Net als iedereen.

O ja? Net als iedereen? Heeft je christen-zijn daar ook iets mee te maken? Heeft de viering van het Avondmaal straks ook gevolgen voor hoe je aan het werk gaat? Hoe dan?

** christelijk leven moet je leren

Christelijk leven moet je leren. Als ik vraag of je christen-zijn ook gevolgen heeft voor hoe je aan de slag gaat, dan zeg je 'natuurlijk'. Je weet dat je geloof gevolgen heeft voor je levenshouding. Je hebt net ook meegelezen uit de Bijbel, waar het gaat over plannen maken, ambities hebben. En waarin dat grondig wordt gerelativeerd. Omdat je nooit weet wat Gods wil met je leven is. Ik vermoed dat ook jouw uitgangspunt is: natuurlijk heeft mijn christen-zijn te maken met mijn agenda.

En toch zeg ik: Christelijk leven moet je leren. Ik ben mijn hele leven al christen. Ik zit vol plannen en probeer mijn tijd en energie goed te verdelen. Ik zeg: maandag ga ik aan het werk voor de kerk en voor de classis. Dinsdag ben ik in Kampen aan het werk, woensdag ga ik aan de slag met de preek voor volgende week, donderdag heb ik wat afspraken staan enzovoort. Het heeft allemaal wel iets met de kerk of met geloof te maken. En toch moet ook ik steeds weer leren: hoe doe ik dat op een christelijke manier?

Ook als je christen bent, is er nog veel te leren. Jakobus schrijft aan christenen, die vanwege de geloofsvervolging op allerlei plaatsen terecht gekomen zijn en daar een nieuw bestaan proberen op te bouwen. Je zou zeggen: Zij weten toch heel goed wat het is om christen te zijn. Wat hebben zij veel voor de Heer over! Ze zullen toch wel een levend geloof hebben. En toch waarschuwt Jakobus voor hoogmoed, trots en zonde bij zijn lezers. Dat betekent niet dat zij geen kind van God meer zijn. Maar wel dat kinderen van God nog een boel te leren hebben. Zij vallen soms terug en dreigen God los te laten. In de praktijk kunnen ook zij hoogmoedig, liefdeloos en egoïstisch zijn, zelfs al kennen ze een diep Godsvertrouwen. Christelijk leven moet je leren. In de praktijk van elke dag.

Christelijk leven moet je leren. Dat we straks Avondmaal vieren betekent niet dat we perfecte christenen zijn. Het Avondmaal geeft juist ruimte en richting om christelijk te leren leven. Het biedt een basis om je te ontwikkelen en een opdracht om verder te groeien in je christen-zijn. In de omgang met anderen, met je werk, met je eigen mogelijkheden en beperkingen. Gevuld met Christus en geleid door zijn Geest. Wil je jezelf als christen ontwikkelen? Christelijk leven moet je echt leren.

** het begint bij Godsbesef

Christelijk leven blijft een leerproces. Het begint bij Godsbesef. Dat is het eerste wat Jakobus ons voorhoudt. Zo vat ik samen wat hij schrijft: Joh, jij met al plannen, je agenda, je ideeën: je weet niet eens of je morgen leeft. Je bent maar een damp, zo'n vluchtige flard die heel even verschijnt en dan weer verdwijnt. Je hebt geen macht over het leven, je kunt geen garanties geven. Want niet wat jij wilt, maar Gods wil beslist. Besef je je kleinheid wel? Je vergankelijkheid? Besef je dat er een God is, die beslist over je leven?

Het zijn niet de opmerkingen die je graag wilt horen. Ja, als je oud bent, dan sta je erbij stil dat het leven niet vanzelfspreekt. Je hebt al zoveel mensen weg zien vallen. Je weet: ik ben een mens van de dag. Maar als je jong bent en gezond. Ja natuurlijk, je weet prima dat een ongeluk in een klein hoekje zit. Dat er overal iets kan gebeuren. Dat je zomaar een virus kunt oplopen. Vanmorgen op teletekst: Caravanbrand in Bladel eist twee levens; vrouw rijdt fietser dood; man gedood bij schietpartij in Eindhoven. En dan heb ik het nog maar over gebeurtenissen van afgelopen nacht in Nederland. Maar moet je bij al die risico's stilstaan? Dan heb je toch geen leven?

Eigenlijk is het wel sterk dat Jakobus gewoon benoemt wat iedereen weet. Hij draait er niet om heen, maar schuift de kwetsbaarheid van het leven heel nuchter naar voren. Omdat hij God kent. Want het gaat hem er niet om, dat je gaat piekeren over risico's. Het gaat hem erom, dat je met God leeft. Gods wil gaat boven onze mogelijkheden. Zijn regie gaat boven onze plannen. Christelijk leren leven begint bij Godsbesef: Boven alles wat ik kan zien, verzinnen of uitvoeren is er een God in de hemel. De Schepper en de Bestuurder van deze wereld. In zijn handen ligt leven, zowel mijn geboortedag als mijn sterfdag. Mijn gezondheid als mijn ziekte. Mijn fiets als mijn auto. De zon die over mij schijnt en de regen die mij treft. Ik leef niet in een gesloten systeem, maar onder een open hemel. Er is er Eén die erboven staat. En of ik heb nu de Schepper noem, de Eeuwige of de grote Baas. Je leven staat onder zijn bestuur! Christelijk leven begint bij Godsbesef.

** dat vertrouwen moet je oefenen

Maar zulke Godsbesef kun je wel hebben als je ernaar gevraagd wordt. Je kunt er wel mee instemmen als ik het zo in de preek naar voren breng. Maar dat betekent nog niet dat je eruit leeft. En dat je je aan Gods wil toevertrouwt. Daarvoor moet je het oefenen. Door het zelf te benoemen. Niet alleen als je ernaar gevraagd wordt, maar ook uit jezelf als je iets vertelt over je leven of je plannen. Niet alleen als we er met elkaar van zingen. Maar ook als je zelf aan het bidden bent.

Vertrouwen op Gods wil moet je leren. Jakobus geeft dat aan door te zeggen: 'Jullie moeten op een iets meer bescheiden toon over je leven spreken. Jullie zouden moeten zeggen: 'Als de Heer het wil, dan leef ik morgen en kom ik naar je toe. Als God het wil, dan blijf ik dit seizoen gezond en ga ik stage lopen in Suriname.'

Moet je dat bij alle afspraken zeggen? Nee, het is geen wet en moet ook geen formule worden. Veel christenen gebruiken het op een trouwkaart of een uitnodiging voor een jubileum: 'Zo de Here wil hopen wij volgende week 40 jaar getrouwd te zijn. Zo de Here wil, Deo Volente in het latijn, of DV als afkorting, hopen wij morgen een startavond te hebben voor iedereen die zich met het jeugdwerk bezig houdt.' Goed om het te zeggen.

Als God het wil. In het arabisch klinkt dat als 'Insallah'. Dat ken je misschien, omdat moslims dit vaak zeggen. Deze tekst uit Jakobus is ook op de een of andere manier in de Koran terecht gekomen. Aan de ene kant is het mooi, dat moslims zo vaak hun afhankelijkheid onder woorden brengen. Want het is inshallah voor en inshallah na. Maar toch is er een verschil. Een essentieel verschil. Want waar bij moslims altijd een stukje onzekerheid en onderwerping meeklinkt, is het voor christenen een uitspraak van vertrouwen. Jezelf toevertrouwen aan de wil van God, omdat je weet dat Hij het goede met je voorheeft. Dat Hij met zijn regie zijn heilsplan uitvoert. Dat Hij de grote lijnen bij elkaar brengt in zijn Koninkrijk, en daar onze levenslijnen aan verbindt.

Dat toevertrouwen moet je oefenen. Temidden van zoveel mensen die God niet nodig denken te hebben. Voor je het weet, ga je in die mentaliteit mee. Noem je alleen jouw plannen, maar niet zijn naam. Kijk je alleen naar je activiteiten en verantwoordelijkheden, maar vraag je niet om zijn hulp.

Wie verstaat wat Jakobus bedoelt, vouwt steeds weer de handen. Je erkent je kwetsbaarheid, ook als je gezond en sterk bent. Je belijdt je afhankelijkheid ook als je zelfstandig bent. Je vraagt of de Heer je het leven wil geven om je plannen uit te voeren, ook als je het allemaal al in gang hebt gezet. Je vertrouwt jezelf aan Hem toe. Dat is oefenen in vertrouwen! Tegen de stroom in. Tegen het risico van hoogmoed en oppervlakkigheid. Vertrouwen moet je oefenen. Door de naam van de Heer te noemen. In het openbaar en in de binnenkamer.

** zodat je de juiste prioriteiten leert stellen

'Als God het wil.' Weet je dat dat ook heel veel ruimte geeft? Dat het je helpt om praktische keuzes te maken en in beweging te komen?

Ik noemde het 'inshallah' van de moslims. Daarin ligt iets fatalistisch: Wat Allah beslist gebeurt. Je hebt geen keus: je moet je eraan onderwerpen. Dat is voor een christen anders. Jakobus beëindigt zijn les in christelijk leven met de oproep om het goede te doen. Om te leven zoals het hoort. Dat vat ik op als een aanmoediging om de juiste prioriteiten te stellen. Vooral in de kleine dingen, de ontmoetingen onderweg, de keuzes van eerlijkheid en trouw, de beslissing voor vriendelijkheid en geduld. De beslissing om dienstbaar en heilig te leven, God en naasten lief te hebben en ook met uren en euro's te dienen.

Bij grote plannen sneuvelt de aandacht voor het menselijke zomaar. Je bent zo gedreven met wat je allemaal moet, dat je niet meer let op hoe je het doet en hoe je met de mensen omgaat die je spreekt. Zo druk met je zaak, dat je je vrouw en kinderen verwaarloost. Zo in beslag genomen door je school en werk, dat je geen ruimte neemt om je zieke vriendin te bezoeken. Zo bezig met wat jij denkt dat anderen verwachten, dat je chagrijnig reageert als iemand je aandacht vraagt. Zo intensief bezig met al je verantwoordelijkheden, dat je de zondag echt geen puf meer hebt om naar de kerk te komen.

Als kind van God krijg je verantwoordelijkheid. Niet alles ligt vast. In de omgang met de Heer vind je je roeping. Zoekend naar Gods wil. Biddend om Gods hulp. Vertrouwend op Gods zegen. Genietend van Gods aanwezigheid. Zo leer je het christelijk leven. Te beginnen met de cirkels die het dichtst bij liggen. Je moet het steeds weer leren. Vanuit de kern: je leven in Christus.

Amen